

ARBETSLIVETS ROLL I YRKESUTBILDNINGEN

CAROLA BRYGGMAN

8.5.2018

UTBILDNING EFTER GRUNDSKOLAN

Utbildning på andra stadiet

- Gymnasieutbildning, allmänbildande utbildning som leder till studentexamen, behörighet för högskolestudier
- Yrkesutbildning, ger och upprätthåller yrkeskompetens, behörighet för högskolestudier

LAGSTIFTNING, CENTRALA FÖRÄNDRINGAR 1/3

Lag om yrkesutbildning 531/2017 trädde i kraft 1.1.2018

Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017

Lagarna om grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning upphävdes

Bestämmelser om

- Yrkesinriktade examina inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde
- Utbildning som behövs för att förvärva yrkeskompetens
- Påvisande och intygande av yrkeskompetens

LAGSTIFTNING, CENTRALA FÖRÄNDRINGAR 2/3

Yrkesutbildningen ska svara på arbetslivets kompetensbehov och stöda studerandes personliga utveckling samt ge förutsättningar för fortsatta studier, yrkesutveckling, fritidsintressen

Yrkesinriktad grundexamen ger behörighet för fortsatta studier på högskolenivå

Möjligt att avlägga kombiexamen

Kontinuerlig antagning till examensinriktad utbildning

LAGSTIFTNING, CENTRALA FÖRÄNDRINGAR 2/3

Utbildningens omfattning i kompetenspoäng, 60 kp motsvarar inlärningsresultaten av en utbildning på heltid under ett år

Utbildningen i hög grad förlagd till arbetsplatser och olika inlärningsmiljöer

Utbildningsanordnarna utfärdar examen

LAGSTIFTNING, CENTRALA FÖRÄNDRINGAR 3/3

Finansieringen för yrkesutbildningen fastställs årligen i statsbudgeten

Finansieringen indelas i:

- basfinansiering (50 %) enligt studerandeantalet
- prestationsbaserad finansiering (35 %) utgående från avlagda examina och examensdelar
- genomslagsfinansiering (15 %) på basis av studerandes sysselsättning och övergång till fortsatta studier samt studerandes och arbetslivets respons
- strategifinansiering, andel av den totala finansieringen, fastslås årligen

◀ Gradvis övergång fram till år 2022

UTBILDNINGSANORDNARE INOM SVENSKSPRÅKIG YRKESUTBILDNING

Axxell

Folkhälsan Utbildning Ab,
Norrvala folkhögskola och
idrottsinstitut, Solvalla
idrottsinstitut

Inveon

Optima

Point College

Practicum

Vamia

Yrkesakademin i Österbotten

Åbo yrkesinstitut

HUR HAR YRKESUTBILDNINGEN GENOMFÖRTS?

Kvalitetsledningssystem

Ansvarsfördelning och processer gällande personliga studieplaner, inläring i arbete, yrkesprov, examenstillfällen

Relativt konstant utbud av grundläggande yrkesutbildning, breda helheter

Större flexibilitet i utbudet av examensinriktad yrkesutbildning för vuxna

Effektiv användning av utbildningsplatserna

HUR HAR YRKESUTBILDNINGEN GENOMFÖRTS?

Flera har kontinuerlig antagning av studerande

Flexibel yrkesinriktad vuxenutbildning en fördel

Vuxenutbildning känslig för konjunkturer

Marknadsföring till arbetslivet genom kontakter och tjänster

Utbildning på arbetsplatserna en marknadsförare

GENOMFÖRANDET MED NYA LAGSTIFTNINGEN

Utbildningsanordnarna betonar

- sitt ansvar för en kvalitativt god yrkesutbildning som motsvarar arbetslivets behov
- närstudiernas betydelse speciellt för unga
- tillräckliga handledningsresurser

Utmaning:

Det utökade samarbetet med arbetslivet, små- och medelstora företag, språket

Läroavtalsutbildning endast för examina som ingår i anordnartillståndet om utbildningsanordnaren inte har ett utvidgat uppdrag

YRKESINRIKTADE EXAMINA

Yrkesinriktad grundexamen, 180 kompetenspoäng (kp)

- Yrkesinriktade examensdelar, 145 kp
- Gemensamma examensdelar, 35 kp
 - Kunnande i kommunikation och interaktion (delområden: modersmål, andra inhemska språket, ett främmande språk, verksamhet i den digitala miljön, konst och kreativt uttryck)
 - Kunnande i matematik och naturvetenskap (delområden: matematik, tillämpad matematik, fysikaliska och kemiska fenomen jämte tillämpning)
 - Kunnande i samhälle och arbetsliv (delområden: att verka i samhället och som medborgare samt i arbetslivet, färdigheter i studie- och karriärplanering, företagsamhet, företagarinriktad verksamhet, upprätthållande av arbetsförmågan och välbefinnande, främjande av hållbar utveckling)

YRKESINRIKTADE EXAMINA

Yrkesexamen 120 kp, 150 kp eller 180 kp

Specialyrkesexamen 160 kp, 180 kp eller 210 kp

Examina kan avläggas oberoende av hur kunnandet har förvärvats och utan förberedande utbildning

Examensstrukturen fastställs av undervisnings- och kulturministeriet

Antalet examina minskas fram till år 2019

- Yrkesexamina 177 -> 65
- Specialyrkesexamina 122 -> 56

YRKESINRIKTADE EXAMINA

Personliga utvecklingsplaner och erkännande av kunnande

- Erkännande av tidigare förvärvat kunnande
- Vilket kunnande den studerande behöver
- Hur kunnandet förvärvas i olika inlärningsmiljöer
- Eventuella stödåtgärder

Personliga utvecklingsplaner bekant från vuxenutbildningen

Riktlinjer för vilket kunnande som erkänns, också non-formellt kunnande

Modeller för att förkorta studietiden behövs

ÖVRIG YRKESUTBILDNING

Utbildning som handleder för yrkesutbildning s.k. VALMA-utbildning

- Effektivt då studerande vill byta utbildning, minskar studieavbrott
- Optima, Prakticum, Yrkesakademin YA!

Utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, s.k. TELMA-utbildning

- Studerande i behov av särskilt stöd
- Optima

Arbetskraftsutbildning: utbildning som leder till yrkesexamen eller examensdel, examen på högskolenivå, grundläggande utbildning för vuxna, komplettering av gymnasiestudier, läs- och skrivundervisning för invandrare

- Finansiering via undervisnings- och kulturministeriet

ÖVRIG YRKESUTBILDNING

Övrig icke- examensinriktad yrkesutbildning och service- och produktionstjänster till arbetslivet

- Personalutbildning
- Viktig verksamhet, marknadsföring, utvecklar nätverk, bidrar till kvaliteten i utbildningen

Utbildningsanordnarna har

- direkt marknadsföring
- informationsträffar
- beställningsuppdrag från arbetslivet
- certifikatsutbildningar
- skilda företag för arbetslivstjänsterna

ARBETSLIVETS ROLL I EXAMENSINRIKTAD YRKESUTBILDNING

Samarbete utbildning - arbetsliv gediget sedan länge

Fungerande nätverk mellan utbildning och arbetsliv ytterligare utökas

Utbildningsanordnarna efterlyser tydlig information om arbetslivets roll för arbetsgivarna, en nationell linjedragning

Utbildningsanordnarnas stöd till arbetslivet i rollen som utbildare behövs

Utbildningsavtal och läroavtal för arbetsplatsförlagd utbildning

ARBETSLIVETS ROLL I EXAMENSINRIKTAD YRKESUTBILDNING

Utmaningar:

Hur garantera kvaliteten i den arbetsplatsförlagda utbildningen?

Hur hitta arbetsplatser som motsvarar kraven för en viss examensdel?

Hur ordna utbildningen i arbetslivet för studerande med särskilt stöd och studerande med specialbehov?

Arbetarskyddsfrågor och trygg studiemiljö också under utbildningstiderna i arbetslivet

ARBETSLIVETS ROLL I EXAMENSINRIKTAD YRKESUTBILDNING

Arbetsgivarnas syn

- Möjligheter att påverka utbildningen, utbildningsutbudet
- Yrkesutbildningen starkare förankrad i arbetslivet
- Efterlyser information, utbildning, tätare samarbete

Farhågor bl.a.

- Hur många studerande kan de ta emot?
- Vilka uppgifter kan studerande göra? Kvalitetsaspekten och prissättning
- Ingen ekonomisk ersättning

ARBETSLIVETS ROLL I EXAMENSINRIKTAD YRKESUTBILDNING

Yrkesprov och bedömning

- Praktiska uppgifter i genuina arbetssituationer
- En lärare och en representant från arbetslivet bedömer

Utökat antal arbetsplatshandledare och bedömare, nätverk

Enhetlig bedömarutbildning, arbetsplatshandledarutbildning, lärarfortbildning

39 arbetslivskommissioner säkerställa kvaliteten och utveckla yrkesutbildningen, arbetslivs- och utbildningsrepresentanter

ARBETSLIVETS ROLL I EXAMENSINRIKTAD YRKESUTBILDNING

Erfarenhet av att ordna yrkesprov sedan tidigare

- Ofta i samband med inläring i arbete
- Modellen från den yrkesinriktade vuxenutbildningen

Studerandes roll i bedömningen

- Självbedömning av sina prestationer, påverkar inte betyget
- Söka sin arbetsplats
 - Kräver övning, social kompetens
 - Stöd från läroanstalten, karriärkompetenser i utbildningen

LÄRARNAS BEHÖRIGHET OCH KOMPETENS

Förändrad lärarroll beaktas i lärarutbildningen

- Vilka kompetenser behöver en lärare utgående från riktlinjerna i yrkesutbildningsreformen?
- Olika inlärningsmiljöer, nätverk, team, handledande roll

Lärarnas arbetslivsperioder

- Förslag om att perioderna kunde stödjas med ett stipendium

Fortbildning som stöder genomförandet av yrkesutbildningsreformen

Översyn av kollektivavtalen och arbetstidssystemet

KONKLUSIONER

Finansieringen en synnerligen stor utmaning

- Minskade resurser samtidigt som utbildningen ska vidareutvecklas

Resultatfinansieringen kräver bättre uppföljning av studerandes placering efter utbildningen

- Ett verktyg för utbildningsanordnarnas egen uppföljning via projekt

Reformen genomförs under tidspress

Oro för hur stora insatser man kan kräva av arbetslivet

Behov av fortbildning för lärarna, arbetslivsperioder, arbetsplatshandledarutbildning

KONKLUSIONER

Viktigt lyfta fram de positiva sidorna av yrkesutbildningen

Samarbete för att upprätthålla ett så stort utbud av svenskspråkig yrkesutbildning som möjligt, möjlighet att hålla kvar mindre enheter

- Arbetsgrupp med uppgift att utveckla den svenskspråkiga yrkesutbildningen
- Olika projekt som en del i utvecklingen

Som helhet har den svenskspråkiga yrkesutbildningen klarat sig bra i resultatfinansieringens jämförelser

VAD ÄR PÅ GÅNG?

Utbildningsstyrelsens föreskrifter och material

<http://www.oph.fi/stodireformen>

Läroplansgrunderna förnyas - eGrunder

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv>

Reformambassadörer

<https://www.yrkesakademin.fi/projektverksamhet/item/reformambassadoer>

VAD ÄR PÅ GÅNG?

Parasta osaamista – Bästa kunnande

<https://blogit.jao.fi/parastaosaamista/category/ya/>

Videofilmer om yrkesutbildningen:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLVKc1WnRBagMjEO_csE-8Kdwj1zRvItaQ

Parasta palvelua – Bästa service:

<https://trello.com/b/wsHJryxf/materiaalit-parasta-palvelua>